

BEROUNSKÝ KATOLICKÝ ZPRAVODAJ

"Prach jsi a v prach se navrátíš"

Opravdovost srdce! Skromnost. Ne povrchnost, ne „na odiv druhým“. Prostě jít k jádru. A v tom jádru – tedy v duši – mít místo pro Boha a pro bližního. Na tom jádru teď nějakou dobu pracujme! Možná takhle nějak by se daly shrnout hlavní apely Popeleční středy.

Je tady také ono popeleční pořekadlo: *Pulvis es et in pulverem reverteris!* Jsme jen prach a naše existence je omezená. Z tohoto úhlu pohledu bychom se měli podívat na svět okolo nás a hlavně na naše vztahy. Více si onu konečnost připustit k tělu. Pak se dá řada záležitostí z našeho běžného života celkem snadno přehodnotit. Mnohem důležitější je odpoledne po práci si hrát s dcerkou „Prší“, než si sednout k televizi a dát si (jistě zaslouženě) pokračování oblíbené kriminálky. Nebo: je dobré navštívit starou tetu v domově důchodců, i když musím před tím na antigenní test (kam se mi moc nechce) a raději bych připevnil doma ty poličky, co mi tam už dva týdny stojí. A ještě: zavolat mámě, se kterou jsem se minule pohádal a omluvit se. A hlavně: konečně si udělat čas na chvíli ztišení – bez mobilů a internetu – a rozjímat o textech postní doby a soustředit se na blízkost Boha.

Jinými slovy, asi bychom se měli pokusit dát svému životu zase trochu řád, oprášit žebříček hodnot. K tomu může posloužit nějaké kvalitní zpovědní zrcadlo, které nám ukáže, v čem děláme chyby, nebo co hůř, kde už jsme si tak zvykli, že svoje chyby ani nevidíme, nebo kde jsme se uzavřeli do svých představ a hodnotíme zkratkovitě/předsudečně. Evangelium Popeleční středy také v tomto duchu vyzývá k vnitřní otevřenosti – vůči sobě i vůči Bohu. Alkoholik také nemůže začít s léčbou, dokud si svůj problém plně nepřizná.

Toto ujasnění si vnitřních (dis-)pozic, tato otevřenost či poctivost je moc důležitá i v aktuálně prožívané pandemii, která zřejmě nebude mít jen tak konce. A bude se od nás – následovníků Ježíše Krista – očekávat, že budeme solí země, a to bude vyžadovat hodně trpělivosti. Mám za to, že bude třeba vnášet do společnosti kolem nás hlavně uklidnění, protože emoce se budou zřejmě stále více jítřit. Šířit je pak třeba také naději, ale to je těžké už proto, že se snadno sklouzává k povrchním klišé. A taky proto, že narůstající (a nutno říci, že oprávněně) frustrace některých našich bližních nabývají tak velkých rozměrů, že je pak každá rada dobrá. Bohužel jsou ale také někteří, kteří si pletou svobodu a svévoli či sobectví a jde u nich spíše o jakýsi sport – kritizovat a obcházet systém za každou cenu. Umět tohle odlišit a být opravdu dobrým pomocníkem či rádcem bude jistě náročné. Bez značné vnitřní jistoty to nepůjde.

Začít je tedy třeba u sebe, ve své duši, ztišením, modlitbou, ve skrytosti, kde se setkáme s naším nebeským Otcem. Z našeho nitra pak má vycházet všechno to dobré. Teprve pak budeme zklidnění a naději moci šířit i okolo sebe.

A sílu bychom k tomu najít měli – svoji křesťanskou naději totiž opíráme o vědomí, že Bůh nás má tak rád, že za nás – hříšníky – vydal svého jednorozeného Syna.

Jiří Cikánek, jáhen

Zprávy z farnosti

- **Bohoslužby ve farnosti jsou přizpůsobeny vládním opatřením.**
V době přísnějších opatření, kdy se nedělní bohoslužby nekonají, je kostel sv. Jakuba v Berouně cca 9.45 - 11.00 o nedělích otevřený k modlitbě, k dispozici je kněz. Zádveří kostela je zpravidla denně po celý den přístupné.
- **Přímé přenosy bohoslužeb nabízí Televize Noe, Radio Proglas, případně ČT2.**
Televize Noe nabízí v době zpřísněných vládních opatření mimořádně mše svaté každý den včetně víkendů v 18.00 z kaple ostravského studia Telepace. Ze stejného místa vysílá také bohoslužby od pondělí do pátku ve 12.05 a v neděli ještě v 10.30. V nabídce Radia Proglas jsou mše svaté řazeny každý všední den od 18.00.
- **On-line přenosy na internetu je možno nalézt na adrese www.mseonline.cz.**
- **Aktuální informace a další podněty naleznete např. na webu cirkev.cz.**
- **Výuka náboženství pro 2. skupinu**
(příprava na 1. svaté přijímání) s paní katechetkou B. Benešovou probíhá on-line.
- **Přípravu k biřmování**
povede rovněž formou on-line setkání jáhen Jiří Cikánek. Zájemci se mohou hlásit do 15. 3. na e-mail: jiri.cikanek@seznam.cz. Termín biřmování ve farnosti je zatím plánován na **6. června**.
- **Modlitební společenství**
Setkání se koná vždy ve čtvrtek:
  - **4. 3. - modlitba s Biblií v Berouně na faře od 20 hod.**
  - **11. 3. - modlitba Taizé v Berouně v modlitebně ČCE, Husovo n. 43 od 20 h.**
  - **18. 3. - tichá adorace a modlitba chval, díky, proseb v Berouně v kapli Povýšení sv. kříže od 20 hod.**
  - **25. 3. - adorace a večer chval na Tetíně v kostele sv. Kateřiny od 20 hod.**Setkání se uskuteční, pokud to umožní aktuální vládní opatření.
Přímluvné modlitby je možno vložit v kostele do krabičky a na web farnosti. Děkujeme, modlíme se za vás. Srdečně vás zveme ke společné modlitbě. :-)
tým MS
Jan Franta tel. 605 983 228, Libuše Lukášová tel. 724 352 366, Vojtěch Malý tel. 735 077 381, Jan Marek tel. 732 541 409, Jana Cívínová tel. 721 120 926
„Přemluvím ji, zavedu na poušť a budu mluvit k jejímu srdci.“ (Oz 2,16)

- **Křížové cesty**
se v postní době konají v Berouně v pátek od 17.30.
- **Sbírka na charitu**
je vyhlášena na *neděli 14. března*.

Světlo na konci tunelu

Můžeme již použít rčení z názvu tohoto článku? Mluvím o pandemii, se kterou se již rok potýkáme. Prošli jsme si neuvěřitelným obdobím a mnozí z nás jsou asi dosud velmi překvapení, co všechno je v naší době možné a nemožné. Nechci se zde pouštět na tenký led a uvádět „pro“ a „proti“ ohledně vakcíny proti Covidu. **Osobně jsem velmi rád, že jsme dostali šanci a nástroj, jak pandemii potlačit.** Neumím si moc dobře představit, kdybychom šanci tak rychle nedostali. Násobně horší španělská chřipka, která prý také měla původ v Číně, si před sto lety brala životy i tehdejších svatojánských farníků. Dokonce tehdejší ředitel zdejšího Učitelského ústavu (pan Kukla) této pandemii podlehl. Letos už snad všichni souhlasíme, že o obyčejnou „chřipečku“ nejde. A co děláme my? **Měli bychom děkovat všem z „první linie“, kteří bojují o životy tisíců nemocných. Měli bychom je podporovat, povzbuzovat, modlit se za ně a jakkoliv vyjadřovat svůj obdiv a vděčnost. Děkujeme vám!!!** A co ještě bychom mohli či měli? Měli bychom si více všimnout starších lidí kolem sebe a také těch, kteří patří do rizikové skupiny. Také bychom se měli zamyslet nad přístupem každého z nás a vyburcovat se k aktivnímu protiepidemickému chování. **Jsmo všichni unaveni a nejspíš i „otráveni“, ale nemůžeme to vzdát.** Měli bychom si přiznat, že situaci zvládneme znovu jako jedni z nejhorších na celé této planetě! Například i já jsem v těchto týdnech zažil, jak ke svátosti přijímání Těla Kristova přistupují někteří bratři a sestry mezi prvními, a přitom přijímají ústy!?! Berme ta opatření vážně! Buďme ohleduplní! Chraňme sebe i okolí! Chraňme své bližní!

Michal Šedivý

Způsob přijímání Eucharistie v době epidemie

„V rámci nejrůznějších opatření jsou věřící od jara žádáni, aby přijímali ‚na ruku‘. U některých to vyvolává pochybnosti nebo dokonce odpor, jiní šíří různé podivné teorie a názory. Biskupská rada proto rozhodla požádat P. Jana Kotase, aby připravil materiál, který může vnést světlo a připomenout některé důležité skutečnosti,“ napsal již před časem s prosbou o zveřejnění textu níže Mons. Zdenek Wasserbauer, generální vikář.

Podávání Eucharistie na ruku - poznámka na úvod

Současná epidemie nám do každodenního života i do praxe víry přináší různá omezení – snažíme se bránit nezvladatelnému šíření nákazy a chránit ty, kdo jsou mezi námi zvláště zranitelní.

Úkolem následující krátké stati je poskytnout inspiraci a případný korektiv pro přijímání Eucharistie v tomto čase nouze. Text nechce vyhodnocovat situaci, posuzovat ochranná opatření či vstupovat do obecných diskusí o podávání svatého přijímání.

Mnozí diecézní biskupové, jednotlivě či společně v rámci biskupských konferencí, dali svým věřícím doporučení či přímo vydali rozhodnutí o tom, že v době epidemie Covid-19 má být Eucharistie podávána a přijímána *na ruku* – což je obecně v církvi latinského obřadu jedna z legitimních možností (při zachování stanovených podmínek).

Důvod tohoto kroku biskupů je nasnadě: nákaza se šíří kapénkovou infekcí, nejvíce tedy ze sliznic úst a nosu při dýchání, kašláním a kýcháním - a proto podávání do otevřených úst znamená vyšší riziko přenosu infekce rukama podávajícího z jednoho přijímajícího na druhého než podávání na ruku. Podobná opatření známe i z minulosti, například z období morových ran – Eucharistie se tehdy pomocí vhodného nástroje podávala nemocnému z ulice do okna či dveří jeho domu, tedy „na dálku“, aby se zachovala bezpečnější vzdálenost.

Duchovně

Přijímání Eucharistie na ruku má ovšem svoji **ušlechtilou formu**, o kterou je třeba dbát a která se odvozuje ještě z praxe antické církve. Mnohým lidem je málo známá. Nejde tu jen o estetiku či technické provedení přijetí Těla Páně, ale především o **vtělený duchovní postoj**, do kterého nás Tradice uvádí. Pozoruhodné svědectví o této starobylé praxi nám přinášejí **antické katecheze pro nově pokřtěné**, konané ve čtvrtém století biskupem sv. Cyrilem Jeruzalémským a Janem.¹ S mimořádným duchovním i teologickým vhledem pojednal o těchto antických svědectvích v jednom ze svých postních kázání i **Josef Ratzinger**, ještě jako arcibiskup v Mnichově. Říká:

„Když čteme texty Otců, vidíme, v jaké bázni tehdy přijímali eucharistii. U Cyrila Jeruzalémského ve IV. století najdeme jeden zvlášť krásný text. Líčí ve svých křestních katechezích komunikantům, jak to mají dělat. Mají předstoupit a ze svých rukou vytvořit trůn, pravou položit přes levou, aby ruce byly trůnem pro krále a zároveň znázorňovaly kříž. Jde mu o toto symbolické vyjádření plné krásy a hloubky: člověk svými rukama vytváří kříž, který se stává trůnem, na nějž vstoupí Král. Natažená, otevřená ruka se tak může stát symbolem toho, jak se člověk staví před Hospodina, otevírá mu své ruce, aby se mohly stát nástroji jeho blízkosti, trůnem jeho milosrdenství v tomto světě.

... církev zápasila... o bázeň srdce, která se sklání před tajemstvím Boha, jenž se nechává vložit do našich rukou. Neměli bychom přitom zapomenout na to, že nečisté jsou nejen naše ruce, ale také náš jazyk a také naše srdce... Největším rizikem a zároveň nejvyšším vyjádřením pro milostiplnou Boží dobrotu je, že se ho smí dotýkat nejen ruka a jazyk, ale také srdce. Že Pán do nás vstupuje a v nás a s námi žije, že se chce zevnitř stát středem našeho života a jeho proměněním.“²

Co si z těchto hlubokých textů můžeme vzít pro naši praxi?

1. Vše začíná křtem, uvěřením v Krista a v jeho živou spasitelnou přítomnost, pro niž nás Duch Svatý připravil: **Proto na našem vysloveném vyznavačském Amen záleží.**

---

¹ Česky CYRIL JERUZALÉMSKÝ, *Mystagogické katecheze* (Prameny spirituality 2), tr. Pavel Milko, Refugium Velehrad - Roma, Velehrad 1997, 65n.

² Úplný text homilie v *Salve* 2(2005) 15-25.

---

2. Naše Bohem stvořená tělesnost, skrze křest naroubovaná na tajemství vtělení, má i ve své křehkosti úctyhodný úkol: účastní se na díle Boží milosti a stává se jejím nástrojem – jak na její cestě do našeho srdce, tak na její cestě k našim bližním: **Proto na našem těle při Eucharistii záleží.**
3. Jsme podle Tradice zváni, abychom Eucharistii nejen přijímali, ale abychom ji přijímali s bázní, která podstatně přináleží k setkání Boha a jeho stvoření. Ale naše klanění i stání před Otcem musí být jen podle Božího Syna, jeho smrti a zmrtvýchvstání, jinak by bylo buď otrockou ponížeností, anebo rouhavou pýchou: **Proto na našem klanění i stání před Otcovou tváří, s Ježíšem a nikdy bez něj, záleží.**
4. Setkání s Bohem při Eucharistii vrcholí láskyplnou vydaností Boha člověku, ale také láskyplnou vydaností člověka Bohu. Trůnem i oltářem je kříž: **Proto na našich vydávajících se otevřených dlaních složených do podoby Kristova kříže záleží.**
5. Pán přichází, aby v nás žil a proměnil nás v sebe a abychom se stali nástrojem jeho blízkosti v tomto světě. Nakonec se tedy naše otevřené dlaně a otevřená ústa musejí otevřít k pravému chrámu, kde si Pán buduje příbytek: **Proto na našem srdci a na našich bližních záleží.**

Velmi prakticky

- Před svatým přijímáním se nejprve pokloníme přítomnému Kristu. V našich zemích máme dobrý zvyk **poklonit se Pánu** společně při zpěvu Beránku Boží, jinde to lidé dělávají různě individuálně, někdy třeba i trochu chaoticky a nevyzpytatelně.

- Přijímající předstoupí před podávajícího a **zdvihne své ruce do výše prsou, složené pravou dlaň přes levou do tvaru kříže**. Dlaně jsou otevřené tak, že ta horní je uctivě a bezpečně připravena jako trůn pro přijetí Krista.

- Podávající ukáže přijímajícímu Tělo Páně a vyznavačsky říká: Tělo Kristovo. Přijímající **hledí na hostii** a stejně vyznavačsky **odpovídá: Amen!**

- Potom podávající pokojně **položí hostii do připravené dlaně** přijímajícího. Ten přijme Tělo Páně buď hned před knězem nebo ustoupí o krok stranou, spodní rukou **hostii vezme z dlaně a hned si ji vloží do úst**. Udělá to tak, aby podávající s jistotou viděl, že hostie byla přijata a není nikam odnášena.

(- Při přijímání do úst je rozdíl jen v tom, že přijímající po vyslovení Amen otevře dostatečně ústa s připraveným jazykem tak, aby podávající mohl hostii bezpečně položit právě na jeho jazyk.)

Povzbuzení na závěr

Tento zvláštní čas se hodí pro malou katechezi v našich farnostech, aby svaté přijímání probíhalo s ušlechtilostí i praktickou šikovností.

*Mgr. Jan Kotas, S.L.L.
rektor Arcibiskupského semináře v Praze*

KOMUNITNÍ CENTRUM
SV. LUDMILY NA TETÍNĚ

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

TETÍN A JEHO LIDÉ

CYKLUS SETKÁVÁNÍ S TETÍŇÁKY

Nový cyklus Tetín a jeho lidé nabízí příležitost k přátelskému posezení a popovídání se zajímavými obyvateli Tetína.

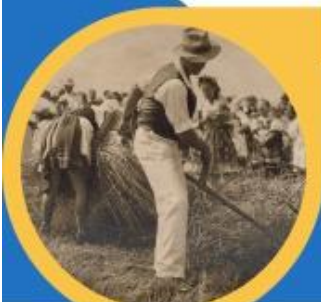
Setkat se zde můžete s lidmi, kteří svým konáním významně ovlivnili či ovlivňují podobu Tetína a života v něm, stejně jako s Tetíňáky, kteří se věnují svému oboru mimo Tetín, ale s mimořádným úspěchem.

S každým pozvaným hostem natáčíme krátký medailonek, který můžete zhlédnout na youtube kanálu KC Ludmila.

Ke každému natočenému medailonku pořádáme také malou premiéru. Ta v současné době probíhá online. V rámci tohoto setkání je poprvé veřejně promítán nový medailonek a poté je prostor pro besedu s přítomným hostem.

Každou třetí středu v měsíci od 19 hod.

Více informací na www.kc-ludmila.cz

Komunitní centrum sv. Ludmily,
Hradní 308, Tetín

KOMUNITNÍ CENTRUM
SV. LUDMILY NA TETÍNĚ

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

ZÁCHRANNÁ MISE

VELIKONOČNÍ HRA NEJEN PRO DĚTI

6 týdnů těšení se na Velikonoce - 6 týdnů velké hry o záchranu království
(vhodné pro děti cca od 7 do 12 let, ale i mladší děti s pomocí rodičů)

ZAČÍNÁME V PÁTEK 19. ÚNORA 2021

Na nástěnce a webu komunitního centra bude zveřejněna legenda a první etapa hry
Ke hře je možno připojit se kdykoliv až do Velikonoc (do 31. března 2021)

KAŽDÝ PÁTEK DALŠÍ ÚKOL

Až do 26. března každý pátek večer přinese zadání nové etapy
Všechny úkoly je možné plnit kdykoliv, nejsou vázány na konkrétní týden
Plnit úkoly průběžně dle zadání je nicméně nejlepší způsob, jak si hru užít

VYVRCHOLENÍ V NEDĚLI 28. BŘEZNA

V neděli odpoledne slavnostní závěr hry s předáním odměn (na Tetíně)
Ve středu 31. března odpoledne slavnostní závěr pro ty, kdo raději přijdou ve všední den

PRŮBĚŽNÉ ZADÁVÁNÍ ETAP HRY

Na nástěnce vedle vrat Komunitního centra sv. Ludmily na Tetíně
Na webu www.kc-ludmila.cz
Na facebooku www.facebook.com/kcludmila

Za devatero horami a devatero řekami, bylo nebylo jedno šťastné království. Lidé tam byli veselí a laskaví a každý den pro ně byl krásný a vzácný jako svátek nebo prázdniny...

Jenže – jednoho dne do toho království přiletěl vzteklý šestihlavý drak. A tomu se ani trochu nelíbilo, jak jsou lidé v tom království šťastní. Přesněji řečeno, pořádně ho to naštvalo. „Takhle já to rozhodně nenechám!“ zařval. A pak se začaly dít zlé věci...

(pokračování v pátek 19. února)

Komunitní centrum sv. Ludmily na Tetíně
Hradní 308, Tetín
www.kc-ludmila.cz

Adopce na dálku

Dopis od Marie – prosinec 2020:

Dobrý den,

z Běloruska Vám píše Máša. U mě je vše v pořádku, v naší rodině jsou všichni živi a zdraví. Chci Vám poděkovat za pomoc, kterou poskytujete mně i mé rodině. Za ty peníze mi maminka nakoupila oblečení a boty na zimu a také školní potřeby. Jsem moc ráda, že Vás mám, ať Vám Bůh všem dá zdraví.

S úctou Marie

Dopis Marii – únor 2021:

Milá Mášo,

děkujeme Ti za dopis a za krásný obrázek Svaté rodiny. Už začala postní doba a připravujeme se na Velikonoce. Zatím je ale v České republice opravdová zima, na horách je velké množství sněhu, což u nás nebývá každý rok.

Nejvyšší pohoří České republiky jsou Krkonoše, které leží na severu naší země. Jejich nejvyšší vrchol je Sněžka, která má 1603 m. n. m. Poblíž vrcholu Sněžky prochází česko-polská hranice. Jelikož je Sněžka nejvyšší hora v širokém okolí, je z ní krásný výhled. Vrchol slouží jako častý turistický cíl a vede k němu celá řada turistických cest a to jak pěších, cyklistických, tak i běžkových. Na vrchol také vede kabinková lanovka.

Mášo, Tobě i Tvé rodině přejeme vše dobré a těšíme se na další dopis od Tebe. Napiš nám prosím, jaké předměty máš ve škole a ve které jsi třídě 😊.

Modlíme se za Tebe.

Jménem věřících Římskokatolické farnosti Beroun

Dana

Hladomor v Čechách roku 1771, neznámá epidemie a berounský lockdown

Možná vám dnešní doba, její protiepidemická opatření a různá omezení v našem současném životě připadají nesnesitelná a ztrpčují vám každý den. Věřte, že před dvěma sty padesáti lety bylo v zemích Koruny české mnohem hůř. Nebude to vůbec zábavné a veselé čtení.

Již koncem šedesátých let 18. století, r. 1768 a 1769, začala v Čechách pro příliš deštivé počasí veliká neúroda. (V Berouně se to zřejmě projevilo na nepříznivém zdravotním stavu obyvatel – r. 1769 bylo 41 narozených na 74 zemřelých.) Rok 1770 byl sice trochu příznivější, ale pak nastal obrat a situace se prudce zhoršila. Vlivem nadměrných srážek se neúroda opakovala a dosáhla tragických rozměrů. V létě přišly lijáky a povodně. Obilí na zatopených polích hnilo. Ceny obilí v létě roku 1771 dosáhly závratné výše a následně byl zakázán vývoz obilí z českých zemí a začal jeho dovoz z Uher a Banátu, ale katastrofa už byla neodvratná. Následný hladomor zahubil 400 tisíc lidí v Čechách a více než 80

tisíc osob na Moravě a ve Slezsku. Tato čísla nemusí být přesná – některé zdroje uvádějí, že zemřela desetina obyvatel, jinde se zmiňuje dokonce sedmina. České země měly těsně před vypuknutím hladomoru zhruba 4 172 000 obyvatel. V celé Rakouské monarchii zemřelo hlady v těchto letech kolem miliónu lidí.

Josef Vávra ve svých Pamětech královského města Berouna uvádí: „Následující zima byla vlhká, pak na jaře r. 1771 bylo do sv. Jiří tak teplo, že obilí na polích vymetalo (tj. kvetlo, pozn. lf); ale potom nastaly dlouhé vánice a za trvalého mrazu poležel sníh do 19. května. Všechno osení přišlo tím nazmar, a nastal čas hrozného hladu. Strych pšenice (93,36 litrů, pozn. lf) platil 13 – 17 zl., žita 10 – 14 zl., ječmene 8 – 10, ovsa 6 zl. Chléb 28lotový (lot = 15,8 gramů, pozn. lf) stál 6 kr., bochník vojanského 20 kr. (Jinde jsem našla, že například dvoukilový bochník chleba stál v roce 1771 deset krejcarů – zhruba stejnou částku si vydělal tesařský tovaryš za jeden den – pozn. lf). Lidé z nouze prodávali dobytek a maso bylo laciné, ale chudým to neprospělo. Bylo prý v zemi nemálo statkářů, kteří staré zásoby na špejchařích na draho chovali a z obecné bídy těžili. Lid strojil pokrmy z otrub, mlýnského prachu a z lebedy, a kteří pojedli hořké lebedy, zpuchli, a staří z toho zemřeli. Z hladu vznikly nakažlivé nemoci, hnilá horečka, peteče (tj. označení pro černé neštovice a horečnatá onemocnění, pozn. lf) i hlízy morové.“ Dlužno dodat, že se vlastně neví, jaká infekce se tehdy v Čechách šířila, skutečný černý mor to ovšem nebyl. V pozdější literatuře je to označováno jako blíže nespecifikované epidemické onemocnění, nazvané současníky pro své hrůzné účinky mor. Doboví kronikáři hovoří o hřbitovech, které nestačily pojímat mrtvé. Zemřelí byli často ukládáni do masových hrobů, aniž by byla známa jejich jména. Lidé jedli i kořínky, stromovou kůru, chleba pekli z pilin a přidávali do něj kousky zelí. Neváhali jíst psy a kočky a ani maso z uhynulého dobytka.

Josef Antonín Seydl ve své Kronice královského města Berouna píše: „Pro ustavičné deště jak minulého, tak i 1771 roku sotva se semena z polí sklídila, odkud přenáravná drahota povstala a odtud pak v Berouně počaly horké zimnice, peteče, pryskejře, až se morovina vůbec rozšířila, od počátku ledna 1771 do konce prosince trvajících, jež za ten čas na té osadě (tj. v Berouně, pozn. lf) 203 osoby na věčnost poslala. Toto dalo našemu knězi nemálo duchovní práce, takže kolikrát v jednom dni čtyřicet osob muselo svátostmi opatřeno býti. Náš kněz, jak mohl stačiti, zaopatřoval lid po městě, kaplani páter Josef Weibr a páter Václav Habelsperger osadníky na Počapsku. Přijednaní kněží páter Antonín Notari a páter Tomáš Spěváček, kooperátor vikářský, zaopatřovali na Hudlicku. (...) Z berounských duchovních neumřel tehdež, chvála Bohu, sice nikdo.“ Ale ve vikariátu zemřeli čtyři kněží. „A vesměs v celém arcibiskupství téhož 1771 roku 92 duchovních na vinici Páně umřelo.“

A dále pokračuje informacemi o uzavření města: „Toliko musím tuto ještě připomenouti, jaká opatrnost strany té moroviny byla v Berouně uvedena, totiž: Že se

Jana, Špindlerova dcera, morovinou nakažena, vkradla do města a tu též za kostelem 2. září umřela, byla i s šaty pohřbena a bratr její, u něhož se ukryla, i s manželkou svou z města musel se ihned vystěhovati a na zdravém povětří kvarantáně (karanténě) vystáti. I jistý Jirsa morovinou 12. září umřel, na což jeho dům zamčen a nikdo tam pouštěn. Fortny byly ve dne i v noci zavřeny a ve dne stráží

opatřeny, jež pod pokutou 20 kop nikoho z přespolních nesměla do města a na děkanství pouštěti. Na předměstích nesměli žádného z přespolních pod pokutou na nocleh přijímati, ba ani svých dcer neb synů z přespolí, leč by prvé vystáli kvarantanu kdes na zdravém povětří za městem. Ani do Prahy nesměl nikdo z Berouna jeti, a pokud jel, musel vrátiv se za vodou (tj. za řekou) kvarantanu vystáti. Pošty, kurýři, formani a jiní přespolní museli okolo města jíti. Přívozník musel všecky přespolní lidi pěší na jarovská luka v Mošně (tj. na soutoku Litavky a Berounky) převážeti, žádnou hokyni do Prahy ani z Prahy nesměl pod pokutou 5 kop k městu převážeti. Okolní pobožné duše ani z Jarova žádný nesměl do kostela do města docházeti. Hrobník nesměl do města do kostela jíti, ani sic mezi lidi docházeti a hroby musel co nejhlubší kopati a od lidí se vzdalovati.“ Město v té době bylo ještě celé hezky chráněno svými mohutnými hradbami a příkopy, Plzeňské a Pražské předměstí ovšem byly ovšem mimo hradby.

Děkan Seydl ještě zaznamenal: „V čas tohoto hladu v Berouně událo se, že jednou v adventu 1771, když byl náš kněz Každý již odešel na osvit do kostela na rorate číst, několik lidí domnívajíce se, kdož ví, coby snad náš kněz Každý na sýpce své obilí měl, přistavili si žebřík k sýpce a vlezli mu tam. Ale brzy se tu proti svému nadání

přesvědčili jinač; pročez s prázdnem utekše, žebříku tu od místa státi nechali, až šli lidi z rorátů domů.“ Tato příhoda prý přiměla děkana Každého, aby nechal zasadit do oken děkanství (nebo snad kaplanky) mříže.

Město sice nechalo hned na počátku epidemie zavřít své brány a všechny fortny a zavedlo povinnou karanténu pro všechny příchozí, nákaza ovšem nakonec dovnitř stejně pronikla a těžko dnes říci, kolik lidí zemřelo hlady a kolik na infekční onemocnění; nejvíc jich opustilo tento svět v listopadu a v prosinci a byli to především ti nejchudší. Josef Vávra uvádí, že „ze vsí přicházeli do města hladoví žebráci v hromadách po 30 – 60, žalostivě prosíce za hrst otrub. Tak ta bída trvala do hojných žní r. 1772. V Berouně zemřelo městského lidu r. 1771 úhrnem 79, r. 1772 ale 143 hlav, kdežto počet rozeňat byl 43 a 18. Mimo to zemřelo přespolečných lidí v šatlavě 7 a 24 nalezeno mrtvých na silnicích a cestách i utonulých v řece.“

A teď přicházejí ke slovu nebo spíš k činům „ti zlí Habsburkové“, pod nimiž český národ „trpěl a úpěl“ po několik staletí: „V té nouzi půjčila císařovna Marie Terezie stavům českým milion zlatých na výpomoc a slevila 9 zl. kontribuce z každé usedlosti. Její syn a spoluvladař císař Josef II. půjčil stavům českým také milion zlatých, z kterých půjčky přišlo obci berounské 780 zl. Z úrody uherské císař skoupil hojnost obilí, dal je vozatajstvem vojenským voziti do Čech na umenšení hladu a na setbu ozimní a jarní. Za to žádal toliko oplátku po žních.“ (Josef Vávra, Paměti královského města Berouna) No prosím, tak to vlastně byly od těch „zlých Habsburků“ bezúročné půjčky! Rakouská panovnice Marie Terezie řešením katastrofy pověřila svého syna a spoluvladaře Josefa II., který na podzim 1770 cestoval po říši. Na jaře 1771 Josef II. v rámci humanitární pomoci uvolnil 40 000 zlatých. Současně přikázal otevřít vojenské sklady s obilím a nechal dovážet potraviny z Uher. „Však po žních r. 1772 bylo po hladu a po drahotě, a r. 1773 dle tržní ceny berounské platilo se za žejdlík (0,4843 litru, pozn. lf) mouky bílé 2 ¼ kr., krupičné 2 kr., na zápražku ¾ kr., žejdlík hrachu za 1 ¾ kr., čočky 2 kr., krupice 3, krupek 3 ¼, krup trhaných 1 ½ kr., hrubých 2 ½ kr. Ale tím hladomorem ztenčen byl v Čechách počet obyvatel o sedmý díl, a v Berouně nebylo r. 1773 více než 1200 duší.“ (Josef Vávra, Paměti královského města Berouna)

V podhorských oblastech, kde už lidé znali brambory, se zřejmě desetitisíce chudých lidí zachránily díky této plodině, která byla předtím často považována spíš jen jako krmivo pro prasata. Rychtář a písmák František Jan Vavák z Milčic zaznamenal: „Co dím o tom, prv zde nikdy nevidaném pokrmu, jenž zemská jablka slove. Němci jej jmenují Erdäpfel a skoro každý jim říká spíše po německu než po česku, totiž erdteple. Ten pokrm a dar Boží, ačkoli dobrý, chutný a zdravý, prve u veliké ošklivosti mnozí jej zde měli a smích sobě z něho činili, ba v ústa svá jej vzíti nechtěli, pravíc, že jest to sviňská strava.“ A právě po hladomoru v r. 1771 byly brambory u nás vzaty na milost. Když nastal další hladový rok 1776, císařský dvůr zahájil už přímo propagační bramborovou kampaň: „Dostali jsme do každé vsi z kanceláře poručení zemská jablka sázeti, ano i výpis, jak se sázeti mají,“ napsal ve svých pamětech František Jan Vavák. Také se začal pěstovat ozimý ječmen, burgundská řepa a pole se osévala novou pícninou – jetelem.

Obyvatelé Čech, Moravy a Slezska, kteří přežili, jistě děkovali Pánu za svoji záchranu. Hospodští určitě nereptali, že nemohou podnikat, protože stejně nebylo

z čeho vařit. A hrabě Harrach se narodí až za šedesát let, a to ještě bude trvat, než z Norska doveze první „ski“ – až zhruba za sto dvacet let! No a i kdyby tu ty lyže už nakrásně byly, vyhladovělí a psychicky zdeptaní lidé by na ně neměli ani pomyslení, protože se takovým kratochvílím nevěnovali, ani když byli v plné síle a naprosto zdraví. Většinu svých sil věnovali práci a obživě... První lyže u nás přece sloužily lesníkům ve službě, nikoli ke sportu. Byla zkrátka jiná doba.

Lidmila Fričová

*

Modlitba měsíce

• Společný úmysl apoštolátu modliteb na březen:

„Děkujeme za dar postní doby a prosíme o požehnané využití darovaného času, abychom poznali, co všechno ke svému štěstí nepotřebujeme a v čem je pravá radost.“

Římskokatolická farnost Beroun, Seydlovo nám. 24/5, 266 01 Beroun

tel: 311 621 964, e-mail: farnost.beroun@centrum.cz; www.farnostberoun.cz

Kontakty:

P. Petr Bouška, administrátor

e-mail: petr.bouska@centrum.cz

mobil: 608 524 408

P. Petr Blecha, farní vikář

e-mail: deserto@tiscali.cz

mobil: 723 183 758

*

Pavel Kodras, stavební technik vikariátu

e-mail: pavel.kodras@apha.cz

mobil: 602 465 797

Jiří Hanke, správa pozemků vikariátu

e-mail: jiri.hanke@apha.cz

mobil: 739 521 031

duchovní vypomáhající ve vikariátu

P. Josef Jonáš, výpomocný duchovní

e-mail: josef.jonas@web.de

mobil: 775 271 756

Ondřej Mrzilek, jáhen

e-mail: ondrej.mrzilek@seznam.cz mobil:

732 281 293

Jiří Cikánek, jáhen

e-mail: jiri.cikanek@seznam.cz

*

Lukáš Petřvalský, titulární varhaník

e-mail: lucas.petrvalsky@hotmail.com

mobil: 724 219 745

Berounský katolický zpravodaj - měsíčník Římskokatolické farnosti Beroun

Písemné příspěvky možno odevzdat **nejpozději do 20. dne měsíce** do krabičky

„Dotazy a příspěvky“ v kostele, v elektronické podobě na e-mail: red.tym@seznam.cz.

Redakce si vyhrazuje právo na úpravu článků.

Vydává Římskokatolická farnost Beroun, Seydlovo nám. 24, pro vnitřní potřebu.

V elektronické podobě na stránkách farnosti: www.farnostberoun.cz/zpravodaj

Příspěvek dobrovolný, č. ú. farnosti Beroun: 361 038 389 / 0800